

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

ЧАРЛС ДАРВИН

(1809 - 1882)

Каталог изложбе

Нови Сад, 2009.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

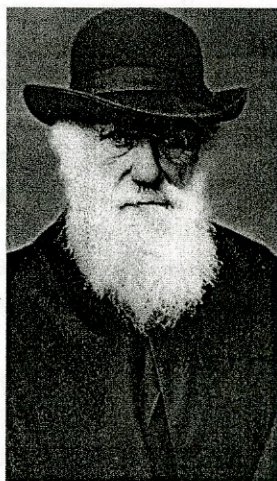
КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

156

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ивана Гргурић и Силвија Чамбер

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом 200 година од рођења Чарлса Дарвина. Изложба је отворена од 23. марта до 13. априла 2009. године у витринама испред Свечане сале Матице српске, а коришћена је грађа из збирки Библиотеке Матице српске. Испод сваке каталошке јединице уписана је сигнатура.

Моје уверење у моћ сполнога одабирања остаје непоколебљиво; али је вероватно, или готово извесно, да ће се за многе од мојих закључака доцније наћи да су погрешни, и тешко је да се такав случај не деси када се први пут расправља о неком предмету. Када се природњаци упознају с идејом о сполном одабирању, она ће, верујем, бити много више прихваћена; а она је већ примљена потпуно и благонаклоно од више способних судија.

Чарлс Дарвин, 1874.

Могуће ниједан учењак није био толико спомињан, цитиран и расправљан, као што је то случај с Дарвином. Он је имао много противника, али још више одушевљених присташа. Све, што је мислило напредно, то је пристајало уз његове теорије и његову науку. Његова су дјела преведена на све свјетске језике у много стотина издања, она се још и данас штампају и дјелују увијек свјеже и ново, што доказује њихову неумрлост. (...) Дарвинова личност доминира међу највећим људима људске повијести, а његова ће наука остати темељни камен у биолошким наукама све тамо до у недогледну будућност.

Стјепап Чанадија, 1957.

Дарвиново дело о пореклу човека остало је ненадмашно; што се више удубљује у проучавање односа у грађи између мајмуна и човека, утолико више бива осветљена наша стаза јасном светлошћу која зрачи из њега и помоћу његовог мучног и промишљеног испитивања, заснованог на маси материјала, у чијем сабирању њему нико никад није био раван. Дарвинова слава биће везана за сва времена са беспредрасудним испитивањем питања које стоји над свим питањима: порекла рода људског.

Густав Швалбе

Без обзира на све могуће замјерке Дарвин као личност и као учењак с правом је прибројен великанима. (...) Неки му нису никако опростили највећи "гријех" што је "срзео" човјека указавши на његово животињско поријекло. Доиста, он је срушио стари антропоцентризам, али зар управо тиме није отворио могућност да отржењен човјек у разним подручјима свог духовног дјеловања потражи нове одговоре и своју вишу зрелост.

Јосип Балабанић, 1985.

Као што знаменитог грчког природњака и умника Аристотела, који је живио прије 2.300 година, зовемо оцем знаности о животињама, јер нам од њега потјече наше прво писано знање о њима, тако зовемо Чарлса Дарвина оцем савремене напредне знаности о животињама. Увод у читаво његово дјеловање пружа нам ово *Путовање једнога природословца око свијета*.

Никола Финк, 1949.

Као природословац без специјализације Дарвин је посвуда, гдје је радио својим рукама, својим очима и својим расуђивањем, оставио дјело неизбрисиво и готово без приговора, што свједочи о генијалности овог изванредног проматрача.

Марсел Пренан, 1946.

Презирао је амбицију и славољубље и у својим писмима прекорева самога себе што се радовао успеху својих књига, као да се тиме одваја од свога идеала – љубави према истини и немару према слави. (...) Али, понављам, главна црта његова живота је у томе, да он за неких четрдесет година није доживео ни један једини дан здравља обичног човека и да је због тога његов живот био дуга једна борба против замора и напрезања што долазе од болести.

Френсис Ч. Дарвин, 1937.

За тумачење процеса еволуције живих бића Дарвину није била потребна никаква натприродна сила. Цео тај сложени процес он тумачи сасвим материјалистички, на бази међусобне зависности организма и средине у којој они живе. (...) Насупрот Ламарковог учења, по Дарвину еволуција живих бића има адаптивни карактер; она је целисходност у природи релативна, неодређена и изражава се искључиво у прилагођености организма на један историјски условљени комплекс спољашњих чинилаца. (...) Баш такво гледање и тумачење процеса еволуције чини дарвинизам напредним, револуционарним и непобедивим.

Андреј Прша, 1951.

Можда он није био скроман колико његов дед, лекар, филозоф и песник Еразмус Дарвин – чијој се скромности Дарвин дивио и од кога је он имао много да научи – , и можда није био толико скроман колико Ламарк, који је заплакао пред Наполеоном када му је овај уз грубу реч примио из руку омиљено дело – и од кога је Дарвин стварно много научио. Али у сваком случају Дарвинова је скромност ишла до граница које изазивају поштовање: он никад за себе није рекао да има заслуга, и стојао је сасвим по страни и када су се против њега дизали вихорови, и када је његово учење победило и зашло у толико сфера човечијег живота, у колико никад није ушло ни једно друго учење.

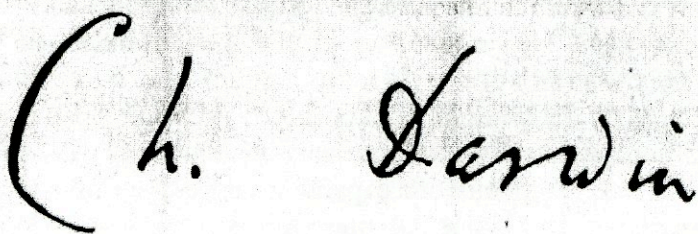
Боривоје Д. Милојевић, 1937.

Нема готово ни једне особине у човека, којој Дарвин не би нашао корене код неке од нижих животиња. Све мрачне и све светле стране човекове природе воде своје даље порекло од неких нижих животињских облика. Стога кључ за разумевање човечије природе налази се само у историји његовога природнога постања. И та је историја веома дуга и пуна мрачних страна. Али су при свем том светле стране постојале у току развића све јаче и све многобројније. На тај се начин од примитивног и дивљег човека могло доћи до варварина, а од варварина до цивилизованог човека. Овај последњи ма колико да има још мрачних страна, заосталих из прошлости, ипак је достигао један врло висок ступањ савршенства.

Недељко Дивац, 1922.

Да није отишао у далеки свет, повукао би се пре или касније на своје добро, – ту где би имао од чега живети јер је био богат и ту би сада ловио, сабирао и слагао збирку за збирком са много и много инсеката, шкољака и пужева, пунио би птице и пресовао биљке. Уживао би у својим збиркама, а мирисао би на нафталин, на који би мирисале и његове збирке. Али после петогодишњег путовања око света вратио се кући нови Дарвин, онај прави Дарвин кога наука убраја у највеће природњаке свих времена.

Милан Каман, 1953.

Ch. Darwin

ДЕЈА

1. On the various contrivances by which British and foreign orchids are fertilised by insects, and on the good effects of intercrossing / by Charles Darwin, M. A., F. R. S., &c. - London : J. Murray, 1862. - VI, 365, 16, 16 str., [1] savijeni list
БМ II 24
2. The variations of animals and plants under domestication. Vol. 1 / by Charles Darwin, M.A., F.R.S., &c. - London : John Murray, 1868. - VIII, 411 str.
БМ III 27/1
3. On the origin of species by means of natural selection, or The preservation of favoured races in the struggle for life / by Charles Darwin, M. A., F. R. S., &c. - 5 ed., with additions and corrections. - London : J. Murray, 1869. - XXIII, 596, 16, 16 str., [1] savijeni list sa tabelom
БМ II 26
4. Journal of researches into the natural history and geology of the countries visited during the voyage of H. M. S. Beagle round the world, under the command of Capt. Fitz Roy, R. A. / by Charles Darwin, M. A. F. R. S. - New ed. - London : J. Murray, 1870. - X, 519, 16, 16 str.
БМ II 27
5. Die Abstammung des Menschen und die geschlechtliche Zuchtwahl. Bd. 1 / von Charles Darwin ; aus dem Englischen übersetzt von J. Victor Carus. - 2. Abdr. - Stuttgart : E. Schweizerbart'sche Verlagshandlung, 1871. - VIII, 377 str.
III 105170/1
6. Die Abstammung des Menschen und die geschlechtliche Zuchtwahl. Bd. 2 / von Charles Darwin ; aus dem Englischen übersetzt von J. Victor Carus. - 2. Abdr. - Stuttgart : E. Schweizerbart'sche Verlagshandlung, 1871. - VII, 418 str.
III 105170/2
7. The descent of man and selection in relation to sex. Vol. 1 / by Charles Darwin, M. A., F. R. S., &c. - 7th thousand. - London : J. Murray, 1871. - VIII, 423, 16 str.
БМ II 25/1

8. Ch. Darwin's gesammelte Werke. Lfg. 3 / Aus dem Englischen
übersetzt von J. Victor Carus. - Stuttgart : E. Schweizerbart'sche
Verlagshandlung (E. Koch), 1874. - Str. 145-224
PTK Нем III 344/3
9. Ch. Darwin's gesammelte Werke. Lfg. 5 / Aus dem Englischen
übersetzt von J. Victor Carus. - Stuttgart : E. Schweizerbart'sche
Verlagshandlung (E. Koch), 1875. - Str. 289-368
PTK Нем III 344/5
10. Ch. Darwin's gesammelte Werke. Lfg. 15-16 / Aus dem Englischen
übersetzt von J. Victor Carus. - Autorisirte deutsche Ausgabe. -
Stuttgart : E. Schweizerbart'sche Verlagshandlung (E. Koch), 1875. -
Str. 145-288
PTK Нем III 344/15-16
11. Ch. Darwin's gesammelte Werke. [Lfg. 19-20] / Aus dem Englischen
übersetzt von J. Victor Carus. - Autorisirte deutsche Ausgabe. -
Stuttgart : E. Schweizerbart'sche Verlagshandlung (E. Koch), 1875. -
XII str., str. 433-596
PTK Нем III 344/19-20
12. Постанак фела помоћу природног одбирања или Одржавање
поњегованих раса у борби за живот / написао Чарлс Дарвин ; са
енглескога шестога, допуњенога и поправљенога издања превео
М.[Милан] М. Радовановић. - Београд : Државна штампарија,
1878. - XXVIII, 431 стр., [1] пресавијен лист с таблом
II 15608
13. Journal of researches into the natural history and geology / by Charles
Darwin ; edited by G. T. Bettany. - 9th ed. - London ; New York ;
Melburne : Ward, Lock and Co., 1890. - XIX, 381 str., [16] listova s
tablama
II 280185
14. The origin of species / by Charles Darwin. - New York : P. F. Collier
& Son, cop. 1909. - 552 str., [1] list s tablom, [1] presavijen list s
tablom
II 286230
15. Egy természettudós utazása a föld körül. 1. köt. / Darwin ; fordította
Fülöp Zsigmond. - Budapest : Révai, 1913. - 299 str.
I 153042/1
16. Egy természettudós utazása a föld körül. 2. köt. / Darwin ; fordította
Fülöp Zsigmond. - Budapest : Révai, 1913. - 309 str.
I 153042/2

17. Put jednoga prirodoslovca oko zemlje. Sv. 1 / Charles Darwin. - u Zagrebu : Hrvatsko prirodoslovno društvo, 1922. - 165 str., [3] lista s tablom
III 1207/1
18. Човеково порекло / Чарлс Дарвин ; превео с енглеског Н. [Недељко] Дивац. - Београд : Г. Кон, 1922. - VII, 248 стр.
III 1390 1
19. Човеково порекло / Чарлс Дарвин ; с енглеског превео и кратак предговор написао Недељко Дивац. - Београд : Г. Кон, 1931. - VI, 271 стр.
II 9139
20. Човеково порекло. Део 2, Сполно одабирање / Чарлс Дарвин ; с енглеског превео Недељко Дивац. - Београд : Г. Кон, 1934. - XIII, 518 стр.
II 438111/2
21. Мој живот / Чарлс Дарвин ; превео с енглеског Милан С. Недић ; уводни есеј о Дарвину од Боривоја Д. Милојевића. - Београд : Српска књижевна задруга, 1937. - 184 стр.
II 438471
22. Происхождение видов / Чарлз Дарвин ; перевод и вводная статья К. А. Тимирязева ; под редакцией Н. И. Вавилова и В. Л. Комарова ; вступительная статья и общая редакция В. Л. Комарова. - Москва : ОГИЗ, 1937. - 608 стр., [1] лист а ауторовом сликом
III 207477
23. Recapitulation and conclusion / Charles Darwin.
U: The world's great thinkers. [4], Man and the universe / edited by Saxe Commins & Robert N. Linscott. - New York : Random House, 1947. - Str. 241-271.
II 282257/4
24. Postanak vrsta pomoću prirodnog odabiranja ili Održavanje povlađivanih rasa u borbi za život / Čarls Darvin ; [preveo s engleskog Nedeljko Divac]. - Beograd : Prosveta, 1948. - XI, 459 str., [1] presavijen list s tablom, [1] list s autorovom slikom
Pд III 75
25. Putovanje jednog prirodoslovca oko svijeta / Charles Darwin ; [preveli s engleskoga Karla Kunc i Stanko Miholić uz suradnju Nikole Finka ... [et al.]]. - Zagreb : Novo pokolenje, 1949. - 577 str., [44] lista s tablama
II 1339

26. Човеково порекло и сполно одабирање. 1 / Чарлс Дарвин ; [с енглеског превео Недељко Дивац]. - [Нови Сад] : Матица српска, 1949. - 458 стр.
II 1568/1
27. Човеково порекло и сполно одабирање. 2 / Чарлс Дарвин ; [с енглеског превео Недељко Дивац]. - [Нови Сад] : Матица српска, 1949. - 445 стр.
II 1568/2
28. Lupta pentru existență / Ch. [Charles] Darwin ; cu o scurtă biografie de M. Prenant. - Vârșeț : "Frăție și Unitate", 1950. - 48 стр.
I 300059
29. Путовање једног природњака око света / Чарлс Дарвин ; [превели с енглеског Карла Кунц и Станко Михаљић]. - [Београд] : Ново поколење, 1951. - 571 стр.
II 1340
30. Putovanje prirodoslovca oko svijeta / Charles Darwin ; priredila Danica Koporc-Pfeffer ; [ilustrirao Slavko Grčko]. - 3. (skraćeno) izd. - Zagreb : Školska knjiga, 1966. - 207 стр.
I 17205
31. Човеково порекло и сполно одабирање / Чарлс Дарвин ; [с енглеског превео Недељко Дивац]. - [Нови Сад] : Матица српска, 1977. - 610 стр.
III 58520
32. Потеклото на видовите / Чарлс Дарвин ; [превод од англиски Свето Серафимов]. - Скопје : Мисла : Култура : Наша книга : Комунист : Македонска книга, 1978. - 654 стр.
II 59848
33. Putovanje jednog prirodoslovca oko svijeta. Knj. 1 / Charles Darwin ; preveli s engleskog Karla Kunc i Stanko Miholić uz suradnju Nikole Finka ... [et al.] ; priredio Igor Zidić. - Zagreb : Matica hrvatska, 1983. - 301 стр.
II 91354/1/1
34. Putovanje jednog prirodoslovca oko svijeta. Knj. 2 / Charles Darwin ; preveli s engleskog Karla Kunc i Stanko Miholić uz suradnju Nikole Finka ... [et al.] ; priredio Igor Zidić. - Zagreb : Nakladni zavod Matice hrvatske, 1983. - 319 стр.
II 91354/2
35. Postanak vrsta pomoću prirodnog odabiranja ili Održavanje povlašđanih rasa u borbi za život / Čarls Darwin ; [preveo s engleskog Nedeljko Divac]. - Beograd : Nolit, 1985. - 499 стр.
II 93458

36. Charles Darwin über die Entstehung der Arten im Thier- und Pflanzen-Reich durch natürliche Züchtung oder Erhaltung der vervollkommneten Rassen im Kampfe um's Daseyn / Nach der dritten Englischen Auflage ... übersetzt und mit Anmerkungen versehen von H. G. Bronn. - 2. verbesserte und sehr vermehrte Auflage. - Stuttgart : E. Schweizerbart'sche Verlagshandlung und Druckerei, 1863. - VIII, 551, [1] str., [1] list s portretom autora
7250
37. Autobiographies / Charles Darwin, Thomas Henry Huxley ; edited with an introduction by Gavin de Beer. - London [etc.] : Oxford University Press, 1974. - XXVI, 123 str., [12] str. s fotogr.
III 286495

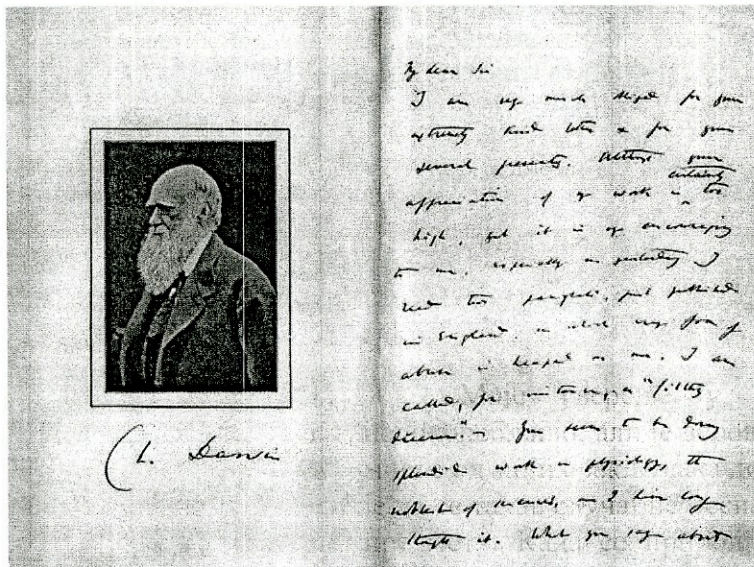
ЛИТЕРАТУРА

38. Ch. Darwin's Lehre von der Entstehung der Arten im Pflanzen- und Thierreich in ihrer Anwendung auf die Schöpfungsgeschichte / dargestellt und erläutert von Dr. Friedr. Rolle. - Frankfurt am Main : J. Ch. Hermann, 1863. - 274 str.
II 109724
39. Kant und Darwin / von Fritz Schultze. - Jena : H. Dufft, 1875. - 278 str.
III 105142
40. Darwin / von Wilhelm Preyer. - 3. Tausend. - Berlin : E. Hofmann & Co, 1896. - [VIII], 208 str., [1] list s slikom Č. Darvina
II 112049
41. Darwin und seine Lehre / von Julius Reiner. - 5. neu durchgesehene Aufl. - Berlin ; Leipzig : H. Seemann Nachf., 1907. - 88 str.
Мал III 370
42. Дарвин или Ламарк / Крста Цицварић. - Београд : Штампарија Србија, 1910. - 64 стр.
Мал III 148
43. Чарлс Дарвин / Боривоје Д. Милојевић. - Београд : Српска књижевна задруга, 1937. - 56 стр.
П. о.: Српска књижевна задруга; коло 40, књ. 276.
II 433117
44. Чарлс Дарвин и его учение / К. А. Тимирязев. - Москва : Сельхозгиз, 1937. - 327 стр., V листова с таблама, [1] лист с таблом, [1] лист с ауторовом сликом
Бор III 6584

45. Како су постале биљке и животиње / Александар Алексопуло. - Београд : Коларчев народни универзитет, 1946. - 100 стр.
I 27323
46. Darwin / Marcel Prenant ; preveo Davor Mikačić ; [pogovor napisao Vale Vouk]. - Zagreb : Matica hrvatska, 1946. - 150 str.
II 22264
47. Проблемы дарвинизма / И. И. Шмалъгаузен. - Москва : Советская наука, 1946. - 527 стр.
Бор III 6589
48. Чарлс Дарвин / Александар Алексопуло. - Београд : Коларчев народни универзитет, 1947. - 27 стр.
II 430140
49. Дарвинова теорија и биљни свет / Б. А. Келер ; [с руског превела Нана Богдановић]. - Београд : Просвета, 1947. - 45 стр.
I 14799
50. Hogyan keletkeztek a növények és az állatok / Alekszandar Alekszopulo. - Noviszd : Testvériség-Egység, 1950. - 86 str.
I 152377
51. An appraisal of Charles Darwin's historical role / Theodosius Dobzhansky. - [S. l. : s. n., 1950?]. - Str. 40-41
P. o.: The Journal of Heredity; vol. 41, no. 2, 1950, Washington, D. C.
Бор I 538
52. 90-годишњица Дарвиновог дела "Постанак врста" / Андреј Прша. У: Зборник Матице српске. Серија природних наука. - ISSN 1451-2726. - 1 (1951), стр. 227-228.
II 799
53. Како се стварају биљке и животиње / Александар Алексопуло. - Београд : Народна књига, 1953. - 71 стр.
II 431323
54. Живот и рад Чарлса Дарвина / Милан Каман. У: Жива бића у борби за опстанак / Милан Каман. - Београд : Народна књига, 1953. - Стр. 25-[34].
II 431326
55. Darwin i njegovo djelo / Stjepan Čanadija. - Zagreb : Školska knjiga, 1957. - 184 str.
I 33684
56. Чарлс Дарвин и његово еволуционистичко учење / Сима Грозданић. - Нови Сад : Матица српска, 1959. - Стр. 5-17
II. o.: Зборник за природне науке / Матица српска ; св. 17, 1959.
III 14583

57. K Darwinovským výročiam r. 1959 / Ján Dubovský. - Bratislava : Slovenská Akadémia Vied, 1959. - Str. 641-646
P. o.: Poľnohospodárstvo; r. 6, č. 5, 1959.
Бор I 1633
58. Дарвин, дарвинизм и философия / Г. Платонов. - Москва : Государственное издательство политической литературы, 1959. - 430 стр., [1] лист са сликом Ч. Дарвина
II 203129
59. Charles Darwin / Gavin de Beer. - London : T. Nelson and Sons, 1963. - XI, 290 str., [16] str. s tablama
II 282216
60. Darwin / par Jean F. Leroy. - Paris : Seghers, 1966. - 207, [12] str. s tablama
I 251887
61. Darwin and his great discovery / by L. Sprague de Camp and Catherine Crook de Camp. - New York : Macmillan, cop. 1972. - 248 str., [1] list sa slikom Č. Darvina
II 284169
62. Z Darwinom okoli sveta / Anton Polenc. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1974. - 35 str.
IV 10672
63. Darwins Leben für die Pflanzen / M. [Mea] Allan ; [übersetzt von Alzbeta Lettowsky]. - Linzenausg. - Herrsching : Pawlak, 1989. - 500 str.
II 120346
64. Darwin, Kopernik živega sveta / Eva D. Bahovec.
U: Kopernik, Darwin, Freud / Eva D. Bahovec. - [1. natis]. - Ljubljana : Društvo za teoretsko psihoanalizo, 1990. - Str. 46-82.
II 412790
65. Дарвин на пат околу светот / Питер Ворд ; [превод од француски Владо Ефтимов ; илустрации Анабел Ларж]. - Скопје : Детска радост, 1990. - 111 стр.
I 39274
66. Дарвинизам / Ф. [Фрања] Плетел. - [Б. м. : б. и., 19--]. - 108 листова
IV 1755
67. Darwin i evolucija za početnike / [tekst] Džonatan Miler i [ilustracije] Borin van Lun ; prevela s engleskog Sandra Korpaš. - Beograd : Hinaki, 2004. - 174 str.
II 461194

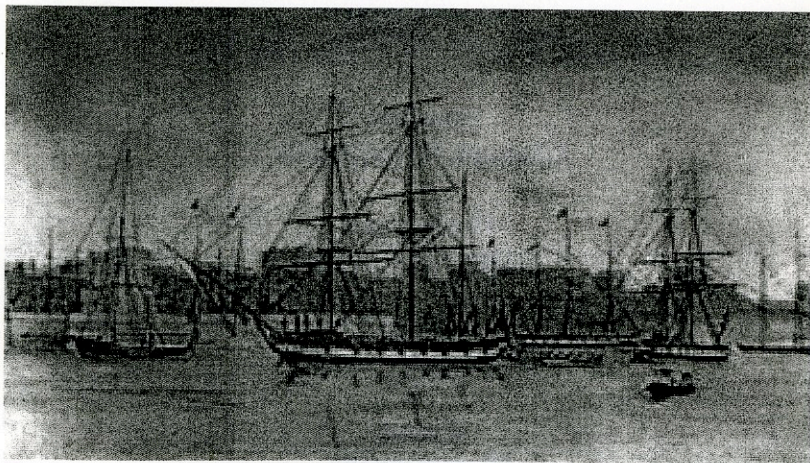
68. Дарвин и еволуција / Кристан Лосон ; [превод Милица Јокановић-Кабуру]. - Београд : Народна књига - Алфа, 2005. - 158 стр. II 466652

ФАКСИМИЛИ И ФОТОГРАФИЈЕ

69. Чарлс Дарвин
 70. Чарлс Дарвин
 71. Чарлс Дарвин
 72. Чарлс Дарвин
 73. Чарлс Дарвин
 74. Ема Дарвин 1840.
 75. Чарлс Дарвин 1840.
 76. Чарлс Дарвин 1856.
 77. Ема Дарвин 1881.
 78. Чарлс и Катарина Дарвин 1816.
 79. Дарвинов ботанички експеримент

80. Дарвинова кућа у Дауну
81. Дарвинова радна соба
82. Чланови Дарвинове породице испред салона у кући у Дауну
83. Чарлс Дарвин, Чарлс Лајл и Џозеф Д. Хукер – слика руског уметника поводом стогодишњице дела "Постанак врста"
84. Дарвинове белешке о ботаничким истраживањима
85. Страница из Дарвиновог дневника из 1837.
86. Дарвинове белешке диктиране Еми Дарвин
87. Дарвиново писмо Милану Радовановићу, аутору првог превода књиге "Постанак врста" на српски језик
88. Дарвинова писма Милану Радовановићу, аутору првог превода књиге "Постанак врста" на српски језик
89. Острво Галапагос
90. Корњача са острва Галапагос
91. Мапа Дарвиновог пута око света
92. Мапа Дарвиновог пута око света
93. Рута Дарвиновог брода Бигл

94. Бигл, цртеж капетана Овена Стенлија
95. Чарлс Дарвин

ЧАРЛС ДАРВИН
1809-1882

ИЗДАВАЧ
Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

УРЕДНИК
Миро Вуксановић

АУТОРИ КАТАЛОГА
Ивана Гргурић и Силвија Чамбер

ПРИПРЕМА
Оливера Михајловић

УМНОЖАВАЊЕ
Миранда Антић

ПОВЕЗ
Милорад Родић

ТИРАЖ
50 примерака